Brusel rozhoduje o miliardách. Bude Babiš hájit zájmy Česka, nebo dotace pro své firmy?

Datum	16.10.2026
Subjekt	ODS
Autor	Ondřej Krutílek
Region	Czech Republic
Kategorie	Economy, Politics

(FORUM 24) Evropskou unii ovládají dva cykly. Každých pět let můžete ve volbách ovlivnit, kdo bude v Bruselu sedět. A každých sedm let se šéfové vlád členských států zdlouhavě přetahují o rozpočet, tedy o to, co Brusel bude moct dělat.

Toto jednání probíhá nyní. Konečný výsledek bude znám až za pár měsíců a promluví do něj i Evropský parlament, obecný směr se ale ukáže už tento týden. Unijní rozpočet, správně „víceletý finanční rámec“, vlastně skutečný rozpočet není. Je to spíš sedmiletý strop, který určuje, kolik peněz může EU utratit v jednotlivých oblastech.

Odpovídá pouhému procentu evropského hospodářského výkonu (HND), to je dnes necelých 200 miliard eur ročně. Vlastní daně EU zatím nemá, a tak se na tuto částku skládají státy (víc platí ty bohatší). A naprostá většina peněz se pak vrací zpět do států (víc do těch chudších).

Toto vyrovnávání rozdílů v rámci EU („koheze“) je tradičně jedním z největších výdajů. Unie takto v Česku například pomáhala modernizovat železnice nebo stavět čistírny odpadních vod. Druhou obrovskou položkou je zemědělství, hlavně dotace farmářům.

Jenže svět se rychle mění. Evropa musí zapracovat na tom, aby nás nesežraly americké a čínské firmy, a zároveň reagovat na bezpečnostní rizika. Přirozeně tedy vzrůstá tlak na to, abychom dosavadní priority přehodnotili.

K tomu si ještě přičtěte zadlužení z covidové éry. Astronomické výdaje vystřídala pořádná splátková kocovina, v příštím období půjde jen na splátky až 30 miliard eur ročně.

Výsledek se dal čekat – v EU se utvořily dva tábory. Na jedné straně jsou opatrnější státy, které do rozpočtu přispívají nejvíc (severní Evropa s Německem, Rakouskem a Nizozemskem), na druhé ty, které hlavně nechtějí přijít o peníze z kohezní politiky (jih a východ EU).

Jednání vykopla Evropská komise, jejíž návrh by rozpočet nafoukl o desítky procent. Irsko, které EU právě předsedá, tento plán navrhuje o 8 % seškrtat. Spokojený zatím není nikdo: pro někoho je to moc, pro jiné moc málo.

Irové podle mě v několika věcech míří správně: k návrhu Komise nepřidali žádné další evropské daně (na stole bylo zdanění digitálních služeb, kryptoměn nebo hazardu). Současně rozšiřují prostor pro rozhodování na národní a regionální úrovni.

V nastavení priorit se ale mýlí – oproti původnímu návrhu škrtají část peněz pro špičkový výzkum (15 miliard v programu Horizont Evropa) a mezinárodní infrastrukturu (10 miliard v Nástroji pro propojení Evropy). Obojí má přitom smysl koordinovat na unijní úrovni a obojí nám přímo pomáhá obstát ve světě.

A teď ten větší problém: I kdyby se státy shodly na štědrém a dokonale zacíleném rozpočtu, Evropu to nespasí. Neustále citovaný Mario Draghi odhaduje, že by Evropa měla ročně investovat až 800 miliard eur, tedy několikanásobek diskutovaných částek, aby překonala stagnaci.

Proto se neobejde bez soukromých peněz. Evropané však svoje úspory a zisky raději dál posílají na zámořské finanční trhy, kde se jim zhodnocují podstatně lépe než doma. Každý rok takto odtečou stovky miliard.

Vedle debat o rozpočtu se proto musíme postarat o to, aby evropský trh nebyl pořád rozdrobený na 27 menších a aby evropské firmy mohly volněji dýchat. Dokud neporostou, tak žádné soukromé investice nepřitáhnou.

Ideální evropský rozpočet by zkrátka měl sloužit jako páka, která přiláká soukromé peníze a znásobí jejich účinek, ne jako jejich náhrada nebo dokonce hlavní penězovod pro oligarchy.

Až dosud jsem záměrně vynechal otázku, kde stojí Česko. Naše vláda tlačí na zachování štědré koheze. Zároveň ale bohatneme, takže období do roku 2034 je dost možná to poslední, kdy z EU dostaneme víc peněz, než tam pošleme.

Evropskou unii bychom proto neměli chápat jako bankomat. Měli bychom chtít, aby se z jejího rozpočtu platily věci, které nám budou dávat smysl i ve chvíli, kdy se zařadíme mezi čisté plátce: bezpečnost, výzkum nebo propojené sítě. Jak se ty peníze utratí, je z hlediska ČR minimálně stejně důležité, jako kolik jich bude.

Otázka je, s čím na jednání odjel Andrej Babiš: bude kopat za lepší vyhlídky pro menší inovativní firmy a pro celé Česko, nebo spíše za velkoryse dotované zemědělství a evropské fondy, z nichž bohatě čerpají firmy, kterých se „zbavil“?

Komentář vyšel na serveru Forum24.cz.

https://www.ods.cz/clanek/29053-brusel-rozhoduje-o-miliardach-bude-babis-hajit-zajmy-ceska-nebo-dotace-pro-sve-firmy